

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 78/05

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť RINGIER Slovakia, a. s., so sídlom v Bratislave, zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 3. februára 2004 sp. zn. 8 Co 334/03 a takto

rozhodol:

Sťažnosť RINGIER Slovakia, a. s., Bratislava odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. RINGIER Slovakia, a. s., so sídlom v Bratislave (ďalej len „sťažovateľka“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. októbra 2004 namietala, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 3. februára 2004 sp. zn. 8 Co 334/03 boli porušené jej základné práva podľa čl. 26 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, 2 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv

podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľka bola žalovanou v spore o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, v ktorom žalobca voči nej uspel s nárokom na ochranu osobnosti a sťažovateľka bola súčasne zaviazaná zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy 500 000 Sk. V sťažnosti sťažovateľka uviedla tieto podstatné dôvody na svoje tvrdenia, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených základných práv a práv podľa ústavy a dohovoru:

«Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom pre určovanie primeranosti obmedzenia každého základného práva (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 7/96). Právny názor, že hranice slobody prejavu sa končia tam, kde začínajú práva iných, je prekonaný. Kolíziu chránených hodnôt (slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti) treba riešiť nastolením spravodlivej rovnováhy medzi oboma hodnotami (...). V konkrétnom prípade je vždy nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) tvrdeného porušenia práva na ochranu dobrej povesti, a to práve v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie a so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv (a ich ochrany) [nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 156/99].

... žalobca opierajúci svoju žalobu o § 11 a nasl. ObčZ môže byť úspešný iba vtedy, ak je zásah do dobrej povesti neoprávnený. A contrario oprávnený zásah nevyvoláva zodpovednosť jeho pôvodcu. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie oprávnenosti alebo naopak neoprávnenosti zásahu je skutočnosť, či pôvodca zásahu realizuje svoje subjektívne oprávnenie. (...)

Porušenie práva na slobodu prejavu:

Okresný súd v Žiline, hoci zvažoval otázky konfliktu slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti, založil svoj právny názor na tom, že sloboda prejavu môže používať ochranu len vtedy, ak sú uverejnené informácie pravdivé. Krajský súd v Žiline to vyjadril expressis verbis, keď na strane 7 rozsudku uviedol: „Právo môže stáť na strane novinára

iba vtedy, ak môže preukázať pravdivosť inkriminovaného materiálu, ako aj to, že materiál publikoval s dobrým úmyslom (z dobrého popudu) a vo verejnom záujme (za ospravedlniteľným účelom), čo je rovnako v súlade s právom, ako aj novinárskou etikou“.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že Krajský súd v Žiline založil svoj rozsudok na právnom názore, ktorý je nezlučiteľný so štandardom ochrany slobody prejavu podľa čl. 10 Dohovoru, nakoľko tento poskytuje ochranu aj v prípadoch, ak sú uverejnené informácie nepravdivé. Krajský súd v Žiline vedený týmto nesprávnym právnym názorom preto neskúmal (nezvažoval) otázky rozhodujúce pre posúdenie súladu so slobodou prejavu, a preto sa jeho rozsudok nemôže opierať o prijateľné posúdenie rozhodujúcich skutočností, pričom sa javí prinajmenšom predčasný.

Žalobca bol v čase uverejnenia článku viceprezidentom Policajného zboru SR, teda v zmysle vyššie uvedeného osobou verejného záujmu. Správanie vysokého verejného činiteľa na verejnosti je logicky predmetom oprávneného verejného záujmu, nakoľko vypovedá o jeho správaní a tým o predpokladoch a spôsobilosti pre vykonávanie verejnej funkcie.

Novinári (konkrétne R. V. a S. K.) v danom prípade teda uverejnili informácie týkajúce sa otázok legitímneho verejného záujmu.

Autor článku R. V. si oznámené informácie preveril jednak obhliadkou na mieste, pričom na základe vlastného pozorovania potvrdil, že navrhovateľ s J. S. pri odchode javili známky alkoholového opojenia, navzájom sa podopierali, navrhovateľ sedel s odkvácnutou hlavou. Informácie uverejnené v článku získal od ľudí priamo v reštaurácii. Tieto informácie potvrdil očitý svedok incidentu P. K., čo výslovne potvrdil aj kolega R. V. pán S. K. Novinári získali aj vyjadrenie (reakciu) navrhovateľa, ktorý im rozhodujúce skutočnosti potvrdil, pričom jeho opačné vyjadrenie aj uverejnili.

Spochybzenie riadneho postupu autorov článku nemá logické opodstatnenie, nakoľko ich výpovede sa vzácné zhodujú, pričom ich výpovede sú podporované výpoveďou svedka P. K.

Novinári teda postupovali v súlade s novinárskou etikou a v dobrej viere vychádzali zo skutočností, že uverejnené informácie sú pravdivé.

Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že novinári informovali o otázkach verejného záujmu, konali v dobrej viere s cieľom poskytnúť presné a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou. (...)

Ďalej osobitne upozorňujeme na skutočnosť, že Krajský súd v Žiline vychádzajúc z nesprávneho názoru vyššie uvedené skutočnosti vôbec nezvažoval (neposudzoval), takže jeho rozsudok sa neopiera o prijateľné posúdenie rozhodujúcich skutočností, a preto došlo k porušeniu čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR a čl. 10 ods. 1, 2 Dohovoru. (...)

Za situácie, ak vydavateľ (novinár) vychádza z dôveryhodných informácií s cieľom priniesť správu o otázkach legitímneho verejného záujmu postupujúc tak v dobrej viere a v súlade s novinárskou etikou a napriek tomu sú za výkon slobody prejavu postihnutí, je zrejmé, že takýto postup výrazne (dokonca absolútne) odstrašuje tlač od šírenia informácií o otázkach legitímneho verejného záujmu. Tým sa súčasne devaluje hodnota slobody prejavu v demokratickej spoločnosti, ktorá má pre ňu podľa Európskeho súdu zásadný význam. Inými slovami povedané, napriek tomu, že vydavateľ (novinár) urobí všetko správne, sú postihnutí, čo je absurdné. Samozrejme nemožno opomíňať ani práva postihnutej osoby, avšak za daných okolností sa javí ako primerané priznanie morálnej satisfakcie, ale v žiadnom prípade nie priznanie finančnej satisfakcie vo výške 500.000,- Sk. V tejto súvislosti možno poukázať na prípad Marônek proti Slovenskej republike z roku 2001, kde sa suma 200.000,- Sk javila Európskemu súdu ako prehnaná (neprimeraná).

Nakoľko prijaté opatrenia nie sú primerané, došlo k porušeniu čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR a čl. 10 ods. 1, 2 Dohovoru.

V súvislosti s princípom primeranosti osobitne upozorňujeme, že Krajský súd v Žiline založil svoj výrok o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch iba na výsluchu samotného žalobcu pred odvolacím súdom, z ktorého súd vyvodil iba vznik ujmy v jeho zamestnaní. Podľa názoru súdu: „S ohľadom na funkciu a postavenie žalobcu vyvolal zásah pre neho najväčšiu ujmu v zamestnaní. Možno bez pochyb konštatovať, že tento negatívne vplýval na jeho funkciu až do ukončenia služobného pomeru. Preukázané bolo, že sa musel podrobiť prešetrovaniu sťažnosti v súvislosti s informáciami v periodiku zo strany inšpekčného orgánu“.

Podľa názoru sťažovateľa sa výrok opiera o prijateľné posúdenie rozhodujúcich skutočností.

Po prvé, založenie priznania finančnej satisfakcie vo výške 500.000,- Sk len na výpovedi účastníka konania neobstojí. Účastník totiž nevypovedá pod hrozbou trestného stihania pre nepravdivú výpoveď (§ 175 Trestného zákona). Navyše je zrejmé, že dôveryhodnosť výpovede účastníka je vždy sporná, nakoľko je vždy zainteresovaný na svojej výpovedi vo svojej veci. Bez toho, aby bola výpoveď potvrdzovaná ďalšími dôkazmi, a to v danom prípade nebola, nemôže byť sama osebe základom súdneho rozhodnutia. Súd mal v záujme prijateľného posúdenia rozhodujúcich skutočností, ak sa už ako odvolací rozhodol vykonať dokazovanie, vykonať dôkazy za účelom zistenia miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti. Podľa ustálenej súdnej praxe totiž: „Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie. Iba v prípade, ak sa dostatočne preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 OZ, môže byť fyzickej osobe výnimočne subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 15/03).

Po druhé, súd opomenul vziať do úvahy skutočnosť, že výsledok vyšetrovania Inšpekciou Ministerstva vnútra SR bol pre žalobcu kladný, takže mu tým bola poskytnutá v zamestnaní nie nevýznamná satisfakcia. Je síce pravdou, že sa žalobca v rámci tohto konania musel zúčastniť jednotlivých úkonov, avšak konanie bolo ukončené v jeho prospech. Povinnosť zúčastniť sa konania pred orgánmi verejnej moci je riadnou a v prípade žalobcu aj bežnou resp. profesionálnou i občianskou povinnosťou, bez ohľadu na skutočnosť, či sú takéto konania vedené dôvodne alebo nie. Na základe uvedeného nemožno tvrdiť, že práve vedenie konania spôsobilo žalobcovi závažnú ujmu a že zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 ObčZ nepostačuje. (...)

K právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR:

(...) Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu:

(...) Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutie bolo odôvodnené. Vyplýva to z potreby transparentnosti výkonu spravodlivosti, ktorá je inherentná každému juridickému aktu. Je korelátom práva strany prednášať návrhy aj argumenty, aby na ne dostala odpoveď. Odôvodnenie rozhodnutia je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Je predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Napokon je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania. I podľa vnútroštátnej praxe nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia (...).

Odôvodnenie má presvedčiť účastníkov konania, že rozhodnutie bolo výsledkom starostlivého zhodnotenia relevantných faktov, že nebolo len doprovodom vopred prijatého rozhodnutia a že nebolo svojvoľné. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné trvať na logickej súladnosti (bezrozpornosti) a vecnej konzistencii odôvodnenia rozhodnutia, ktoré nemôže opomenúť dôležité skutočnosti a tieto ponechať bez odpovede.

Nedostatok odôvodnenia:

Žalovaný v odvolaní namietal voči hodnoteniu svedeckej výpovede P. K., keď súd poukázal na rozpory v jeho výpovedi, ale už neuviedol, o aké rozpory malo ísť. S touto námietkou sa odvolací súd vôbec nevysporiadal. Žalovaný ďalej namietal, že svedok I. H., na výpovedi ktorého súd založil svoj rozsudok, sám priznal, že jeho výpoveď bola motivovaná tým, že v ich rodine sa v minulosti stala podobná udalosť a že jeho výpoveď je preňho určitým zadosťučinením. Táto okolnosť môže nasvedčovať tomu, že svedok nebol vo veci nezaujatý. S touto námietkou sa odvolací súd vôbec nevysporiadal.

Žalovaný ďalej namietal, že súd nevzal náležitým spôsobom do úvahy predložený znalecký posudok, ktorý vychádzal z výpovedí svedkov v prospech žalobcu. S touto námietkou sa odvolací súd vôbec nevysporiadal.

Prvostupňový i druhostupňový súd sa vôbec nevysporiadali s výpoveďou svedka S. K., ktorého výpoveď absolútne opomenuli, hoci bola pre konanie významná minimálne z toho pohľadu, že svedok P. K. uverejnené skutočnosti potvrdzoval. Krajský súd v Žiline sa vysporiadal s výpoveďou svedka P. K. nanajvýš zaujímavým spôsobom. Podľa súdu totiž

svedok neuviedol, že počul nabádanie na poburovanie a s odstupom času si to nepamätá. Zo zápisnice z jeho výsluchu však vyplýva, že hoci si s odstupom času na určité skutočnosti nepamätal, po ich prečítaní potvrdil, že slová o zariadení občianskych nepokojov z úst žalobcu a o zaštitení z úst J. S. skutočne odzneli. Ako sa odvolací súd mohol riadne vysporiadať s námietkou žalovaného voči hodnoteniu svedeckej výpovede P. K., keď jeho výpoved' reprodukuje neúplne a opomína jej dôležité pasáže?! Okrem toho svedok P. K. rovnako vypovedal aj v konaní týkajúcom sa J. S.

Aj vysporiadanie sa s výpoveďou svedka P. V. vzbudzuje oprávnené pochybnosti, keď podľa súdu mal svedok vypovedať, že žalobca a J. S. troška popíjali. Hoci svedok tieto slová skutočne vo svojej výpovedi použil, súčasne uviedol aj to, že žalobca bol opitý a mal problémy s chôdzou (hoci menej resp. menšie ako J. S.).

Prvostupňový súd za rozhodujúcu vzal do úvahy výpoved' svedka I. H., nakoľko v ostatných výpovediach boli rozpory. Podľa všetkého rozpory vo výpovedi I. H. nenašiel. Táto skutočnosť je nanajvýš zaujímavá, nakoľko výpoved' samotného žalobcu a I. H., ktorý mal všetko údajne vidieť od začiatku až do konca, si odporujú. A to v takej závažnej skutočnosti, ako je vznik mokrého flaku na nohaviciach žalobcu. Žalobca totiž tvrdil, že flak na jeho nohaviciach vznikol obliatím pivom po predchádzajúcom sotení do stola, ale svedok I. H. vypovedal, že žalobca mal pri rozprávaní zavadiť rukou o pohár piva, ktorý mal pred sebou. Okrem toho svedok P. K. tvrdil, že flak mal žalobca vzadu, a nie vpredu, ako tvrdil žalobca i svedok I. H.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že Krajský súd v Žiline sa riadne nevysporiadal s relevantnými námietkami žalovaného, opomenul sa vysporiadať s výpoveďou svedka S. K., s námietkou nesprávneho hodnotenia výpovede svedkov P. K. a svedka P. V. sa vysporiadal tak, že opomenul podstatné časti ich výpovede resp. výpovede ako také dezinterpretoval a opomenul rozpory vo výpovedi svedka I. H., na výpovedi ktorého prvostupňový súd založil svoj rozsudok, s ktorým sa odvolací súd stotožnil. (...)

Porušenie princípu rovnosti a kontradiktórnosti konania

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 (t. j. aj v konaní pred súdmi - pozn.) rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s námietkou žalovaného, že v konaní nebol v potrebnej miere preukázaný vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu. Preto pristúpil k výsluchu samotného žalobcu, na ktorého výpovedi ohľadne ťažkostí v zamestnaní založil svoj rozsudok o priznaní finančnej satisfakcie. Takýto postup je však v rozpore s princípom rovnosti zbraní podľa vyššie citovaných ustanovení Ústavy SR a Dohovoru.

V danom prípade bolo vzhľadom na dikciu § 372i ods. 2 O. s. p. potrebné aplikovať zákon č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) v znení do 01. 09. 2004 (...).

Hoci odvolací súd nebol viazaný skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom a dokazovanie mohol zopakovať alebo doplniť, mohol tak urobiť jedine za zachovania princípu rovnosti zbraní. (...)

Porušenie princípu rovnosti zbraní podľa nášho názoru spočíva v dvoch skutočnostiach:

Po prvé, odvolací súd vykonal nový dôkaz v prospech žalobcu, ktorý nebol vykonaný v prvostupňovom konaní, čím žalovaný stratil možnosť naň zodpovedajúcim spôsobom reagovať napríklad navrhnutím dôkazov na jeho spochybnenie alebo vyvrátenie.

Po druhé, súd vykonal nový dôkaz v prospech žalobcu bez toho, aby to žalobca navrhoval, hoci konanie o ochranu osobnosti je typickým návrhovým konaním. Prednostná aplikácia čl. 6 ods. 1 Dohovoru podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy SR takýto postup vylučovala.

Po tretie, súd svoje rozhodnutie založil na výpovedi len jednej z procesných strán bez toho, aby táto výpoveď bola akýmkoľvek spôsobom verifikovaná inými dôkazmi v súlade s konštantnou súdnou praxou (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 15/03). Ak už súd pristúpil k vykonaniu nového dôkazu ohľadne vzniku nemajetkovej ujmy, ktorej vznik žalovaný výslovne popieral, v záujme zachovania rovnosti mal vykonať dôkazy na verifikáciu tejto výpovede.

Z vyššie uvedených dôvodov sa domnievame, že Krajský súd v Žiline porušil princíp rovnosti resp. princíp rovnosti zbraní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Vzhľadom na tieto dôvody sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 334/03 zo dňa 03. 02. 2004 bolo porušené právo sťažovateľa na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1, 4 Ústavy SR súdnu a inú právnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR a podľa čl. 10 ods. 1, 2 Dohovoru, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co 334/03 zo dňa 03. 02. 2004 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

2. V odvolaní voči napadnutému rozsudku sťažovateľka uviedla:

«K pravdivosti v článku uvádzaných skutočností:

Súd po vykonanom dokazovaní skúmal, či údaje uvedené v predmetných článkoch sú pravdivé, pričom hodnotil, že výpovede svedkov – pána C., H., S., V. a K. si navzájom odporovali.

Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na str. 23 uviedol, že kľúčovým svedkom žalovaného mal byť pán S. Žalovaný uvedené nikdy netvrdil. Kľúčovým svedkom žalovaného bol pán P. K., ktorý pred súdom vypovedal dňa 7. 1. 2003. S podstatnou časťou jeho výpovede sa však súd nielenže nevysporiadal, ale ju v odôvodnení rozhodnutia ani len nezachytil – svedok vo svojej výpovedi napr. uviedol, že pán S. so žalobcom vypili veľké množstvo alkoholu, nakoľko sa pohybovali veľmi dá sa povedať vratko, vyzerali ako opitý človek, čím svedok myslel, že keď sa rozpráva a nie je moc rozumieť, keď sa chodí nejde to tak, akoby ten človek chcel ísť. Rovnako v odôvodnení rozhodnutia súd neuviedol tú časť výpovede svedka K., kde uvádza, že navrhovateľ mal vyvrátenú hlavu a bol vlastne podpretý stoličkou, ktorá bola opretá o zábradlie, ktoré bolo za ním, aby neprepadol dozadu. Svedok potvrdil aj slová uvádzané v článku o zaštitení.

Svedok K. vo svojej výpovedi potvrdil pravdivosť nasledovných skutočností:

- 1) že žalobca bol v reštaurácii Budúcnosť v podnapitom stave*
- 2) že žalobca spomínal informácie o zaštitení*
- 3) že žalobca mal vyvrátenú hlavu podopretú stoličkou*
- 4) a žalobca bol mokrý, ako keď sa človek pomôci na stoličke.*

Uvedené skutočnosti, potvrdené tiež svedkom V., súd nezobral do úvahy.

Spomínaný postup súdu je v rozpore s ustanovením § 132 O. s. p. podľa ktorého súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Súd v konaní prihliadol iba na výpovede svedkov protistrany s odôvodnením, že výpovede svedkov K. a V. sú tendenčné. Prečo súd považoval za tendenčné práve výpovede uvedených svedkov a výpovede svedkov protistrany nespochybňoval, to v odôvodnení rozhodnutia dostatočne nevysvetlil – súd napr. uvádza, že výpoveď svedka K. v predmetnom konaní si odporovala s jeho výpoveďou v konaní 12 C. Ale v čom presne, to neuviedol.

Ak by súd z rovnakého uhla posudzoval aj výpovede svedkov protistrany, musel by konštatovať, že i tieto sú tendenčné, a to z dôvodu:

Výpoveď pána H. – z dôvodu, že jeho rodine v minulosti nastala podobná situácia, ako v prípade navrhovateľa a jeho výpoveď je pre neho určitým zadostučiniením (str. 7 zápisnice zo dňa 7. 1. 2003 – „... keď už vyšiel druhý článok kontaktoval som pána P., nakoľko aj moja rodina sa v minulosti stretla s obdobným konaním, zažili sme to na vlastnej koži, nakoľko môj otec bol taktiež policajt a v roku 1968 boli tiež proti nemu v novinách vykonštruované určité články, ktoré sa nezakladali na pravde. Takže mal som s tým osobnú skúsenosť, niečo bola pravda, avšak nebola to celá pravda).

Výpoveď pána S. – z dôvodu, že bol priamym účastníkom predmetnej udalosti.

Výpoveď svedka S. – z dôvodu, že je strýcom a zároveň zamestnancom pána S.

Čo sa týka ďalšieho svedka žalobcu – svedka C. – ten sedel v reštaurácii počas pobytu žalobcu iba chvíľu a pravdivosť v článku uvádzaných informácií by mohla

naznačovať jeho výpoveď o konflikte pánu S. so servírkou. Keďže výpovede svedkov boli odlišné a je tu podozrenie z ich účelovosti, mal súd podľa nášho názoru pristúpiť ku konfrontácii svedkov.

Súd ďalej nezobral do úvahy znalecký posudok, ktorý zrejme najobjektívnejšie posúdil pravdivosť v článku uvádzaných skutočností ohľadne stavu opilsti žalobcu – vychádza totiž zo skutočností, ktoré uviedli svedkovia, ktorých vypočutie navrhol tak žalobca ako aj žalovaný a žalobca závery znaleckého posudku nepopieral.

Zo znaleckého posudku vyplýva, že žalobca bol v stave mierneho stupňa opilsti, ktorý sa podľa teórie vyznačuje eufóriou, urečnenosťou, vzrušením a zvýšenou agresivitou, postihnutím sluchu sa stáva reč hlasnejšou, viditeľne stráca plastičnosť, objavuje sa určitá nešikovnosť, napr. rozliatie nápoja a pod. Je už narušená funkcia rovnovážnych ústrojov (Strejc, P.: Soudní lékařství pro právníky, str. 63, C. H. Beck, 2000). Z uvedeného vyplýva, že ide o znaky opilsti, ktoré boli popisované v napádaných článkoch.

Na základe uvedeného máme za to, že súd sa dostatočne nevysporiadal s vykonaným dokazovaním a jednostranne preferoval dôkazy, navrhnuté žalobcom, pričom preferenciu týchto dôkazných prostriedkov dostatočne logicky a jasne neodôvodnil.

K náhrade nemajetkovej ujmy.

(...) Súd odôvodnil výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nasledovnými skutočnosťami:

1) Tým, že je všeobecne známe, že po uverejnení napádaných článkov boli tieto údaje medializované aj v iných masovokomunikačných prostriedkoch a poslúžili aj ako podklady pre humoristické relácie v Slovenskej televízii a v Slovenskom rozhlase

- Napádané články, uverejnené v denníku Nový čas, sa týkali najmä pána S., ako osoby verejne činnej. Išlo o sériu článkov, pričom konkrétne označenie navrhovateľa v prvých troch článkoch absentovalo. Autori článku meno navrhovateľa spomenuli až v tom čase, keď sa im podarilo získať stanovisko navrhovateľa k predmetnej situácii a keď mu bol daný priestor na vyjadrenie.

Navrhovateľ v článku vystupoval iba okrajovo a podľa nášho názoru nie je všeobecne známe, že by bol navrhovateľ spomínaný v súvislosti s článkami v humoristických reláciách.

2) Na základe zverejnených článkov bolo vykonané prešetrovanie sťažnosti smerujúce na nevhodné správanie sa navrhovateľa Sekciou kontroly a inšpekčnej služby MVSR, ktorému sa musel navrhovateľ podrobiť

3) Z výpovede svedkyne, manželky navrhovateľa, mal súd za to, že publikovanie predmetných článkov sa nepriaznivo prejavilo aj v rodinnej sfére navrhovateľa. Negatívny dopad predmetných článkov sa nakoniec prejavil aj v dobrovoľnom odchode navrhovateľa z verejnej funkcie vo vzniku nepríjemných situácií v spoločenskom živote ako aj v živote celej rodiny navrhovateľa.

Výpoveď svedkyne A. P., manželky navrhovateľa, súd nepresne zachytil v odôvodnení rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia uvádza tú časť výpovede, kde svedkyňa uviedla, že nevedela, či ľudia tomu veria, alebo nie, ale podľa nej ľudia veria v to, čo je napísané. Ďalšiu časť výpovede, podstatnú pre posúdenie náhrady nemajetkovej ujmy, súd v odôvodnení nezachytil a tým ju ani nezobral do úvahy – svedkyňa tu uviedla, že ľudia, ktorí navrhovateľa dobre poznajú, veria tomu, že by sa takéto niečo nemohlo stať.

Výpoveď svedkyne P. nie je potvrdením závažnosti vzniknutej ujmy v spoločnosti. Svedkyňa vo svojej výpovedi hovorí o svojich pocitoch hanby a o nervozite navrhovateľa, nepredkladá však konkrétne dôkazy týkajúce sa zníženia dôstojnosti navrhovateľa alebo jeho vážnosti v spoločnosti. Z tej časti výpovede, ktorú uvádzame vyššie skôr vyplýva opak – navrhovateľ sa v okruhu ľudí, ktorí ho dobre poznajú, naďalej tešil dobrému menu.

Navrhovateľ požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy odôvodňoval nasledovne:

Problémy v rodine – manželka trvala na tom, aby ukončil prácu v Policajnom zbore, dcéry mali veľký problém pripraviť sa na záverečné skúšky na vysokej škole.

- z vykonaného dokazovania vyplýva, že manželka navrhovateľa trvala na tom, aby navrhovateľ odišiel z Bratislavy najmä preto (str. 5 zápisnice zo dňa 6. 2. 2003), že deti už

boli vlastne dospelé, mali svoje životy. Ona sa doma cítila opustená, sama, mali len psa. Vlastne prepuklo to v tomto období, tak na neho viac naliehala, aby prišiel domov. Z uvedeného vyplýva, že samotný článok nebol dôvodom naliehania manželky na odchod navrhovateľa z Bratislavy, bol to súhrn viacerých okolností.

- skutočnosť, že dcéry mali veľký problém pripraviť sa na záverečné skúšky sa navrhovateľovi preukázať nepodarilo

Nepriaznivý vplyv na kontakt s obyvateľmi, s funkcionármi a podnikateľskou sférou + na sféru spolupráce hraničného zmocnenca na úseku s Poľskou republikou, resp. s Českou republikou + zo strany zahraničných kontaktov + na rokovanie s predstaviteľmi a to predstupovým poradcom ohľadom prístupu SR do EU a to najmä zo Schangenskej dohody.

- na preukázanie uvedených skutočností navrhovateľ nepredložil žiaden dôkaz.

Negatívny vplyv na hľadanie nového zamestnania, narušenie vzťahov v širšej rodine.

- rovnako na preukázanie pravdivosti uvedených skutočností navrhovateľ nepredložil žiaden dôkaz.

Na základe uvedeného máme za to, že navrhovateľovi sa počas konania nepodarilo preukázať, že zásah do ochrany jeho osobnosti bol kvalifikovaným zásahom, ktorý by oprávňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1.000.000,- Sk.

Na základe uvedeného navrhujeme, aby súd napádané rozhodnutia súdu prvého stupňa zmenil a žalobný návrh ako neopodstatnený zamietol alternatívne rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.»

3. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku:

„Napadnuté rozhodnutie považoval za nezákonné a vecne nesprávne, nakoľko súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní uviedol, že nikdy netvrdil, že jeho kľúčovým svedkom je pán S. Za kľúčového svedka považoval P. K. S podstatnou časťou jeho výpovede sa však súd nielenže nevysporiadal, ale ju v odôvodnení rozhodnutia ani len nezachytil. Podľa neho svedok

potvrdil, že navrhovateľ bol v reštaurácii Budúcnosť v podnapitom stave, spomínal informácie o zaštitení, mal vyvrátenú hlavu podopretú stoličkou a navrhovateľ bol mokrý, ako keď sa človek pomôči na stoličke. Uvedené skutočnosti, potvrdené tiež svedkom V., súd nezobral do úvahy. Súd v konaní prihliadol iba na výpovede svedkov protistrany s odôvodnením, že výpovede svedkov K. a V. sú tendenčné. Prečo súd považoval za tendenčné práve uvedených svedkov a výpovede svedkov protistrany nespochybňoval to v odôvodnení rozhodnutia dostatočne nevysvetlil. Ďalej uviedol, že ak by súd z rovnakého uhla posudzoval aj výpovede svedkov protistrany, musel by konštatovať, že i tieto sú tendenčné. Keďže výpovede svedkov boli odlišné a je tu podozrenie z ich účelovosti, mal súd podľa jeho názoru pristúpiť ku konfrontácii svedkov.

Navrhovateľ v písomnou vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny v celom rozsahu potvrdiť.

V žiadnom prípade podľa neho neobstojí odvolací dôvod odporcu ale naopak z písomného vyhotovenia rozsudku je zrejmé, že sa prvostupňový súd s maximálnou dôslednosťou venoval hodnoteniu rozsiahle vykonaného dokazovania. Na skutkové tvrdenia odporcu súd zabezpečil výsluch svedka I. S., na ktorého sa odporca opakovaním odvolával, avšak súdu nedokázal označiť miesto pobytu svedka. Odporca v odvolaní argumentuje len výsluchom svedkov S., K. a V. Prvostupňový súd však vykonal dokazovanie výsluchom aj iných svedkov. Argumentácia odporcu uvedená v odôvodnení odvolania je len snahou o zvrátenie výsledku meritórneho rozhodnutia v jeho prospech bez akceptácie objektívnej pravdy, ktorá bola nesporným spôsobom v konaní pred súdom preukázaná. Odporca vytýka prvostupňovému súdu, že nepristúpil ku konfrontácii svedkov, pričom súd pred vyhlásením rozsudku opakovaním poučil účastníkov konania v zmysle § 120 ods. 4 O. s. p. o dôkaznej povinnosti. Preto sa na tento dôkaz neprihliada. Na dôvodnosť výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v celom rozsahu zotrval. Ako jeden z ďalších dôkazných prostriedkov na preukázanie negatívneho dopadu zásahu odporcu do jeho osobnostnej sféry pripojil pracovnú zmluvu zo dňa 2. 10. 2000, ktorú uzavrel so svojím zamestnávateľom – Spoločnosť pre bankovú ochranu, a. s.. Pred uzavretím tejto pracovnej zmluvy (práve vzhľadom na obsah odporcom zverejnených článkov) jeho zamestnávateľ sa podrobne informoval o jeho správaní a zisťoval, či je vôbec schopný vykonávať pracovné zaradenie o ktoré sa uchádzal. Rozsah overovania osoby uchádzača o zamestnanie by mohla bez

pochybností popísať ako svedkyňa odborná personalistka jeho zamestnávateľa Ing. D. J. Napriek tomu, že nezistila žiadne negatívne informácie, zamestnávateľ sa pri uzatváraní pracovnej zmluvy s ním zabezpečoval aj uzavretím dohody o skúšobnej dobe v maximálnom rozpätí a uzavretím pracovného pomeru na dobu určitú. Takéto ujednania v pracovných zmluvách uzavretých s inými zamestnancami, jeho zamestnávateľ nevolil.

Odporca podal odvolanie dňa 14. 8. 2003 a to pred účinnosťou novely O. s. p., zákona č. 353/2003 Z. z., t. j. pred dňom 1. 9. 2003.

Konania o odvolaní a dovolaní, o ktorých odvolací alebo dovolací súd nerozhodol do nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov (§ 372i ods. 3 novely O. s. p.).

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 veta prvá O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v merite veci, trovách prvostupňového konania o trovách štátu potvrdil (§ 219 O. s. p.) a vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy zmenil (§ 220 ods. 2 O. s. p.).

Navrhovateľ sa domáhal voči odporcovi ako vydavateľovi periodika ochrany osobnosti podľa 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zásah uverejnením informácie v periodiku mal podľa navrhovateľa spočívať predovšetkým uvedením, že sa pomočil, že nabádal na poburovanie a že mal pána J. S. podopierať pri jeho močení z terasy.

Občiansky zákonník v ustanovení § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorých môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Vymedzuje však znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým správaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Ak sú v konkrétnom prípade tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadostučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo

postačujúce zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Okresný súd napadnutým rozsudkom vyhovel návrhu a uznal zásah za neoprávnený a objektívne spôsobilý ujmu uvedenú v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka spôsobiť. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z výpovedí svedkov, spisu Okresného súdu v Žiline sp. zn. 12 C 844/99 týkajúci sa ochrany osobnosti Ing. J. S. ako navrhovateľa smerujúceho proti odporcovi ako i prešetrovania sťažnosti týkajúcej sa nevhodného správania navrhovateľa.

Výpovede svedkov v preskúmvanej veci boli východiskom pre hodnotenie dôkazov podľa § 132 O. s. p. a súd I. stupňa ich podľa odvolacieho súdu posudzoval z hľadiska vierohodnosti ako i porovnal navzájom. Výsledkom boli skutkové zistenia, z ktorých vyplynul aj záver o stave veci, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd a ktorý bol následne základom pre právne posúdenie podľa noriem hmotného práva.

Odporca odvolanie odôvodnil tým, že súd I. stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 205 ods. 2 písm. d) O. s. p.] a to nesprávnym vyhodnotením výpovedí svedkov v dôsledku čoho mal súd pristúpiť k ich konfrontácii.

Podstata tohto odvolacieho dôvodu spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplynuli z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Odporca v odvolaní uviedol, že za kľúčového svedka považoval P. K.

Svedok pri svojom výsluchu uviedol, že navrhovateľ bol mokrý v zadnej časti tela s tým, že mohlo to byť spôsobené tým, že buď sedel na mokrom alebo si to teda zamočil sám (č. l. 97 spisu) Pokiaľ ide o nabádanie na poburovanie svedok uviedol, že počul niečo v tom smere, že S. mu povedal, že ho zaštití, ale nevedel uviesť, na čo týmito slovami reagoval.

Sám uviedol, že si to s odstupom času nepamätá. Výpoveď svedka v časti, čo vie o predmete výsluchu, bolo možné hodnotiť ako súvislú, pričom nebolo z nej jednoznačne preukázané tvrdenie, ktoré malo byť zásahom a teda, že sa navrhovateľ pomočil a že tento mal zariadiť občianske nepokoje.

Svedok V., na ktorého výpovedi tiež odporca zakladal odvolanie, uviedol (č. l. 54 spisu), že konkrétne videl len to, že tam trošku popíjajú (navrhovateľ s pánom S.), vzájomne sa podopierajú, navrhovateľ mal odkväcnutú hlavu, navrhovateľ sedel, mal hlavu podloženú stoličkou. Tiež nevidel, že by navrhovateľ podopieral pána S. pri tom, ako sa tento nachádzal pri zábradlí a mal močiť. Toto mali od svedka p. K. Tiež osobne nepočul, že navrhovateľ sa mal vyjadrovať, že zariadi osobné nepokoje. Túto informáciu mal od svedka pána K. Nakoľko na terase bolo šero, nevšimol si, či by mal navrhovateľ zašpinené nohavice resp. mal na nohaviciach nejaké mokré fľaky, keď osobne videl navrhovateľa s p. S. odchádzať. Ani táto výpoveď nepotvrdila, že došlo k tomu, čo bolo tvrdené v periodiku.

Podľa odvolacieho súdu si princíp pravdivosti informácií vyžaduje uplatňovanie viacerých zásad. Informácie určené na zverejnenie treba overovať aspoň z dvoch, najlepšie z viacerých hodnoverných, na seba nezávislých zdrojov, so starostlivosťou zodpovedajúcou okolnostiam. Právo môže stáť na strane novinára iba vtedy, ak môže preukázať pravdivosť inkriminovaného materiálu, ako aj to, že materiál publikoval s dobrým úmyslom (z dobrého popudu) a vo verejnom záujme (za ospravedlniteľným účelom), čo je rovnako v súlade s právom, ako aj s profesionálnou etikou.

Zákon pripúšťa skutočnosti alebo dôkazy v odvolacom konaní, v ktorom sa napáda rozhodnutie vynesené v sporovom prvostupňovom konaní, iba v obmedzenom rozsahu. Účastník zásadne nemôže uplatniť v odvolacom konaní tie dôkazy a skutočnosti, ktoré mohol uplatniť, ale neurobil tak v základnom konaní pred súdom prvého stupňa. Tieto dôkazy a skutočnosti nemôže vziať do úvahy ani odvolací súd. Tento prístup je základom neúplného apelačného systému, ktorý nahradil v sporovom konaní predošlý úplný apelačný systém, v ktorom sa bez obmedzenia pripúšťali tzv. nóva.

V sporovom konaní sa považuje súd prvého stupňa za súd, ktorý zisťuje skutkový stav. Tento súd vedie účastníkov k tomu, aby sa pred ním vykonali všetky navrhnuté dôkazy potrebné na preukázanie sporných, právne závažných a významných skutkových tvrdení.

V konečnom dôsledku súd prvého stupňa upozorňuje účastníkov podľa § 120 ods. 4, čo má dôsledky pre uplatnenie zásad neúplného apelačného systému.

Odporca v odvolaní uvádzal ako dôkaz – konfrontácia svedkov.

Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní pred okresným súdom dňa 12. 6. 2003 boli prítomní (navrhovateľ, splnomocnená zástupkyňa navrhovateľa a poverená zástupkyňa odporcu) poučení v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 O. s. p.. Po poučení títo uviedli, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemajú.

Okresný súd si splnil poučovaciu povinnosť voči odporcovi. Preto bolo v pôsobnosti odvolacieho súdu na navrhovaný dôkaz neprihliadať.

Aj podľa odvolacieho súdu bol preto zásah odporcu neoprávnený, pričom tento ako vydavateľ hromadného informačného prostriedku zasiahol do mimoriadne citlivej oblasti života fyzickej osoby – cti a vážnosti v spoločnosti. Odporca nerešpektoval telesnú a morálnu integritu osobnosti navrhovateľa ako fyzickej osoby.

Predpokladom vzniku práva na nemajetkovú ujmu je preukázanie, že zásah do osobnostných práv mal skutočne za následok zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere. Preukázanie vzniku takéhoto následku zaťažuje fyzickú osobu.

Okresný súd správne priznal navrhovateľovi aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd sa s dôvodmi, ktoré viedli okresný súd k tomuto záveru stotožňuje.

Podľa odvolacieho súdu z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti človeka sú vzhľadom k svojej publicite zvlášť citelné zásahy, ku ktorým dochádza prostredníctvom tlače. Už aj preto bolo ospravedlnenie ako odvolanie difamujúceho výroku v tlači nepostačujúce. Nešlo len o bežnú ujmu či krátkodobu pôsobiacu ale opakovanú (v dvoch článkoch boli uverejnené tie isté informácie). Osoba navrhovateľa ako viceprezidenta Policajného zboru SR mala významné postavenie v spoločnosti a preto zásah smeroval do jeho osobnej dôstojnosti a vážnosti. Články boli uverejnené v celoštátnej tlači, prevzaté i v periodiku Českej republiky a na internetovej sieti. Okrem toho navrhovateľ bol v článkoch uvádzaný s ďalšou osobou pánom J. S., predsedom politickej strany, na osobu ktorého sa odporca hlavne zamerával. Aj uvedené prispelo k rozšíreniu nepriaznivého následku vyvolaného neoprávneným zásahom.

Z hľadiska zmiernenia nemajetkovej ujmy však odvolací súd čiastku 1.000.000,- Sk považoval za preukázaného stavu za neprimeranú. Preto odvolací súd po doplnení dokazovania výsluchom navrhovateľa ako účastníka konania (§ 220 ods. 2 O. s. p) dospel k inej výške priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Sám Občiansky zákonník ani maximálnu ani minimálnu hranicu pre určenie výšky zadosťučinenia nestanoví. Preto v tejto súvislosti musí súd vždy sledovať cieľ dosiahnuť s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu zodpovedajúce zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy na osobnosti postihnutej fyzickej osoby.

Navrhovateľ v konaní pred okresným súdom potvrdil, že výroky mu spôsobili problémy v zamestnaní, zasiahli do jeho osobnej sféry, poznačilo to jeho osobu, celú jeho rodinu až do súčasnej doby. Malo to nepriaznivý vplyv na kontakty s inými osobami, ktoré získaval v súvislosti s funkciami. Pri výsluchu pred odvolacím súdom ako účastník konania (§ 131 O. s. p.) za účelom konkretizovania problémov v zamestnaní v súvislosti so zásahom uviedol, že po zverejnení článkov reagovalo ministerstvo vnútra začatím inšpekčného konania, ktorému bol podrobený vypočúvaním. Jeho nadriadený mu navrhol, aby sa vzdal funkcie a začal pracovať u Akadémie Policajného zboru. Vzhľadom na pracovné postavenie vyžadujúce si aj kontakt s verejnosťou zabezpečovaný prostredníctvom novinárov bol týmito neustále obťažovaný v súvislosti s uverejnenými článkami. Trvalo to až do jeho vzdania sa funkcie. Služobný pomer ukončil navrhovateľ na základe vlastnej žiadosti 1. 9. 2000.

S ohľadom na funkciu a postavenie navrhovateľa vyvolal zásah pre neho najväčšiu ujmu v zamestnaní. Možno bez pochyb konštatovať, že tento negatívne vplýval na jeho funkciu až do ukončenia služobného pomeru. Preukázané bolo, že sa musel podrobiť prešetrovaniu sťažnosti v súvislosti s informáciami v periodiku zo strany inšpekčného orgánu. Ostatné tvrdenia navrhovateľa o dopade zásahu na rodinu a na kontakty s inými osobami neboli podľa odvolacieho súdu preukázané dôkaznými prostriedkami. Na dôkaz uvedený vo vyjadrení k odvolaniu v súvislosti s jeho novým zamestnaním odvolací súd neprihliadol. Preto zhodnotiac kvalifikovane ujmu neoprávneného zásahu u navrhovateľa dospel odvolací súd k priznaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 500.000,- Sk.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu v spojitosti s opravným uznesením vo výroku o povinnosti odporcu na vlastné náklady nechať zverejniť v lehote

troch dní po právoplatnosti rozsudku v periodiku nezávislý denník Nový čas – Noviny pre čitateľov v rubrike „Politika“ označený článok, vo výroku o povinnosti odporcu sa ospravedlniť navrhovateľovi, trovách prvostupňového konania a trovách štátu potvrdil. Vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy rozsudok okresného súdu zmenil tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 500.000,- Sk (...). Vo zvyšnej časti pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 500.000,- Sk súd návrh navrhovateľa zamietol.“

II.

Základné východiská ústavného súdu na rozhodovanie pri predbežnom prerokovaní sťažnosti

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov.

Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi označenými základnými právami alebo slobodami a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov a postupom, ktorý im predchádzal. V takom prípade ústavný súd považuje sťažnosti za zjavne neopodstatnené a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ich odmietne. Zjavná neopodstatnenosť teda znamená, že už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistí žiadnu reálnu možnosť porušenia základného práva alebo základnej slobody napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne postupmi, ktoré im predchádzali v konaní pred orgánmi verejnej moci, osobitne v konaní pred všeobecnými súdmi.

III.

Závery a rozhodnutie ústavného súdu vo vzťahu k namietaným porušeniam základných práv

1. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

Ústavný súd v tejto spojitosti zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú, za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na zákonu zodpovedajúce odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 Občianskeho súdneho poriadku). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Sťažovateľka dôvodí, že došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu len kvôli nedostatku dôvodov, arbitrárnosti a svojoľnému odôvodneniu napadnutého rozsudku. Zdôraznila nesprávne hodnotenia výpovedí svedkov, resp. to, že odvolací súd na niektoré námietky ani neodpovedal alebo ponechal niektoré výpovede nepovšimnuté.

V odvolaní sťažovateľka označila výpoveď svedka K. za kľúčový dôkaz. V tejto spojitosti ústavný súd poukazuje na stranu 23 prvostupňového rozsudku, kde v druhom odseku prvostupňový súd podrobne vyhodnotil výpoveď tohto svedka ako nevierohodnú a účelovú. Okresný súd uviedol aj dostatok argumentov o rozpornosti tejto výpovede. K významným argumentom patrilo rozpor s výpoveďami ostatných svedkov, to, že si svedok spomenul na obsah rozhovoru až po tom, ako mu zástupkyňa sťažovateľky pripomenula tento obsah prečítaním časti článku, kým predtým uviedol, že si nič presne nepamätá, a napokon to, že svedok K. videl svedka S., ako podložil pod hlavu žalobcu stoličku, pričom tento svedok vylúčil, že by bol pri stole žalobcu.

Odvolací súd sa s týmto hodnotením v podstate stotožnil (strana 7 napadnutého rozsudku) a takto dal dostatočnú odpoveď na odvolaciu námietku sťažovateľky. Takýto postup odvolacieho súdu je v súlade s princípmi spravodlivého procesu a so zásadou, podľa ktorej ak by sa chcel odvolací súd odchýliť od hodnotenia vykonaného prvostupňovým súdom, musel by dôkaz opakovať. Tomu však v tomto prípade bráni neúplný apelačný systém, na ktorom spočíva riadne opravné konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku.

Tento úsudok krajského súdu dal odpoveď aj na hodnotenie výpovede svedka K.

Sťažovateľka v odvolaní namietala aj nesprávne hodnotenie znaleckého posudku, resp. jeho nezohľadnenie pri rozhodovaní vo veci samej. Súd prvého stupňa na strane 23 rozsudku vyhodnotil znalecký posudok ako taký dôkaz, ktorý vychádzal len z predpokladov, a nie z pravdivých faktov. S tým sa odvolací súd stotožnil, ak uviedol na strane 7 napadnutého rozsudku to, že sa stotožnil so skutkovými zisteniami vo veci samej. V tejto súvislosti treba uviesť, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu

nemožno posudzovať izolovane, a preto prístup odvolacieho súdu možno akceptovať aj z hľadiska princípov spravodlivého procesu, najmä ak sa v odvolaní zdôraznilo, že kľúčovým svedkom bol svedok K.

V odvolaní sťažovateľka navrhla konfrontáciu svedkov. Takýto návrh na doplnenie dokazovania sa však neurobil pred súdom prvého stupňa. Naopak, na pojednávaní, na ktorom sa vyniesol rozsudok, sťažovateľka výslovne uviedla, že nenavrhuje žiadne dokazovanie. Odvolací súd v napadnutom rozsudku toto vyhodnotil ako postup účastníka v rozpore s § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (v znení platnom ku dňu vynesenia prvostupňového rozsudku) a takto dal odpoveď odvolateľke na jej návrh na doplnenie dokazovania.

Záver v odôvodnení napadnutého rozsudku v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa preto podľa názoru ústavného súdu zjavne nie sú arbitrárne ani svojvoľné a obsahujú všetky náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (§ 211 Občianskeho súdneho poriadku).

Takýto postup krajského súdu pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku nemožno podľa názoru ústavného súdu dávať do takej spojitosti s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý by mohol byť predmetom posudzovania ústavnosti postupu krajského súdu v konaní o veci samej. Preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tomto rozsahu odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Tieto závery platia aj pre námietku porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok, ktorý bol vynesенý v sporovom konaní, nemá žiaden súvis s

týmto základným právom, ktorého uplatnenie predpokladá postup súdu v správnom súdnictve. Preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tomto rozsahu odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon. Tento článok neobsahuje žiadne základné právo, a preto je sťažnosť v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. K porušeniu princípu kontradiktórnosti a rovnosti podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy došlo podľa sťažovateľky preto, že: „V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s námietskou žalovaného, že v konaní nebol v potrebnej miere preukázaný vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu. Preto pristúpil k výsluchu samotného žalobcu, na ktorého výpovedi ohľadne ťažkostí v zamestnaní založil svoj rozsudok o priznaní finančnej satisfakcie. Takýto postup je však v rozpore s princípom rovnosti zbraní podľa vyššie citovaných ustanovení Ústavy SR a Dohovoru.

V danom prípade bolo vzhľadom na dikciu § 372i ods. 2 O. s. p. potrebné aplikovať zákon č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) v znení do 01. 09. 2004.“

Ústavný súd z obsahu napadnutého rozsudku zistil, že výsluch žalobcu ako dôkaz podľa § 131 Občianskeho súdneho poriadku odvolací súd vykonal na pojednávaní, na ktorom sťažovateľka bola riadne predvolaná a zastúpená. Postup odvolacieho súdu umožňuje § 220 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého odvolací súd môže zmeniť rozhodnutie i vtedy, ak po doplnení dokazovania je skutkový stav veci zistený tak, že možno o veci rozhodnúť (čl. 2 ods. 2 ústavy). Výsledkom takého postupu odvolacieho súdu bola zmena rozsudku súdu prvého stupňa, ktorá bola v prospech sťažovateľky. Sťažovateľka to sama potvrdila, keď uviedla, že proti takému výroku nemohla podať dovolanie, pretože bol v jej v prospech.

Preto takýto postup odvolacieho súdu, ktorý je v súlade so zákonom (§ 220 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) nemôže byť, ak nie sú tu iné okolnosti, v žiadnej príčinnej

súvislosti s porušením označených základných práv. Sťažnosť je v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

V spojitosti s touto námietkou však ústavný súd podotýka, že ak sťažovateľka v sťažnosti tvrdí: „*Po prvé, odvolací súd vykonal nový dôkaz v prospech žalobcu, ktorý nebol vykonaný v prvostupňovom konaní, čím žalovaný stratil možnosť naň zodpovedajúcim spôsobom reagovať napríklad navrhnutím dôkazov na jeho spochybnenie alebo vyvrátenie*“, potom mala podať dovolanie pre odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Preto túto časť sťažnosti bolo potrebné odmietnuť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde.

5. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 26 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru ústavný súd najprv považuje za potrebné uviesť, že v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až 48 ústavy. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumcia pod právne normy.

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je ani žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a označenými základnými právami (právami) podľa čl. 26 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru.

Preto je sťažnosť v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z týchto čiastkových záverov ústavný súd odmietol sťažnosť pre zjavnú neopodstatnenosť a nedostatok právomoci na jej prejednanie (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 49 zákona o ústavnom súde v spojení s § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde).